JUDA ONTMASKERD EN GENADE ZICHTBAAR

Lezen:
Genesis 38 (SV)

Inleiding

Genesis 38 is een aangrijpend en ongemakkelijk hoofdstuk. We lezen over huwelijksproblemen, dood, bedrog, seksuele zonde, eigenbelang en een dreigende veroordeling. Toch staat dit hoofdstuk niet toevallig in de Bijbel. Juist in deze donkere geschiedenis wordt zichtbaar hoe diep de zonde in een gezin en in een mensenhart kan doorwerken. Tegelijk blijkt dat de HEERE Zijn plan niet laat afhangen van menselijke trouw of waardigheid.

Juda speelt in dit hoofdstuk een centrale rol. Hij neemt afstand van zijn broers en zoekt aansluiting bij de Kanaänitische omgeving. Daarna zien we hem als vader, schoonvader en man die met twee maten meet. Tamar handelt eveneens op een bedenkelijke manier. Toch loopt de geschiedenis uit op de geboorte van Perez en Zera. De HEERE schrijft Zijn geschiedenis midden in menselijke schuld en verwarring. Dat maakt Genesis 38 tegelijk ernstig en hoopvol.

Bijbelstudie

Juda trekt weg bij zijn broers en keert in tot Hira, een man uit Adullam. Vervolgens trouwt hij met een Kanaänitische vrouw. De tekst laat zien dat Juda zich losmaakt van zijn familie en van de bijzondere weg waarop de HEERE hem had geplaatst. Hij kiest zijn eigen omgeving en lijkt zich niet te bekommeren om de gevolgen daarvan. Uit dit huwelijk worden drie zonen geboren: Er, Onan en Sela.

Over Er staat kort maar veelzeggend dat hij kwaad was in de ogen van de HEERE. Wij krijgen geen nadere beschrijving van zijn zonden. Dat is niet nodig om duidelijk te maken dat God zijn leven rechtvaardig beëindigt. De HEERE ziet niet alleen wat mensen aan de buitenkant laten zien. Zijn oordeel is volkomen rechtvaardig, ook wanneer voor ons niet alles wordt uitgelegd.

Na de dood van Er krijgt Onan de opdracht om bij Tamar in te gaan en voor zijn overleden broer nageslacht te verwekken. Deze opdracht heeft te maken met de verantwoordelijkheid tegenover de familie en de naam van de gestorvene. Onan weigert die verantwoordelijkheid. Hij wil wel de gemeenschap, maar niet de gevolgen en de verplichtingen die daarbij horen. Hij gebruikt Tamar voor zijn eigen begeerte en handelt doelbewust tegen de bedoeling van de opdracht in.

Daarin ligt een ernstige waarschuwing. Zonde is niet alleen een verkeerde daad; zonde is ook

het weigeren van verantwoordelijkheid. Onan stelt zichzelf centraal. Hij wil voordeel hebben zonder trouw te bewijzen. De HEERE oordeelt ook hem. De tekst zegt opnieuw dat zijn handelen kwaad was in de ogen van de HEERE.

Juda laat Tamar vervolgens teruggaan naar haar vaderlijk huis. Hij belooft dat zij met Sela zal trouwen wanneer deze groot geworden is. Maar Juda houdt deze belofte niet. Wanneer zijn vrouw gestorven is en Sela volwassen is geworden, geeft hij Tamar niet aan hem. Mogelijk is Juda bang geworden na de dood van zijn twee zonen. Maar angst ontslaat een mens niet van zijn woord en verantwoordelijkheid. Tamar wordt aan haar lot overgelaten als weduwe, zonder toekomst en zonder bescherming binnen Juda's gezin.

Tamar neemt daarop zelf het initiatief. Zij legt haar weduwenkleren af, bedekt zich en gaat aan de weg zitten. Juda ziet haar aan voor een hoer. Hij vraagt haar om gemeenschap en belooft haar daarvoor een geitenbok. Als zekerheid geeft hij zijn zegelring, zijn snoer en zijn staf. Daarmee geeft hij voorwerpen af die zijn identiteit en positie zichtbaar maken. De man die later zo snel over Tamar zal oordelen, maakt zich hier zelf schuldig aan hoererij.

De Bijbel keurt Tamar's list niet zonder meer goed. Haar handelen is bedrieglijk en brengt grote risico's met zich mee. Toch laat het verhaal ook zien waarom zij tot deze stap komt: Juda had zijn belofte niet gehouden en haar geen toekomst gegeven. Dat maakt haar zonde niet goed, maar het maakt wel duidelijk dat Juda niet als onschuldige partij tegenover haar staat. In gebroken situaties kunnen schuld en onrecht zich met elkaar verweven.

Wanneer Tamar zwanger blijkt te zijn, reageert Juda onmiddellijk en hard. Hij wil haar laten verbranden. Daarmee treedt hij op alsof hij zelf buiten de schuld staat. Hij ziet wel de zonde van Tamar, maar niet zijn eigen zonde. Dat is een herkenbaar gevaar. Wij kunnen scherp zijn in het beoordelen van een ander, terwijl wij blind blijven voor onze eigen verantwoordelijkheid. Juda veroordeelt in Tamar precies datgene waaraan hij zelf schuldig is.

Tamar brengt geen lange verdediging. Zij laat de voorwerpen zien en zegt dat de eigenaar daarvan de vader van haar kind is. Dan wordt Juda met de waarheid geconfronteerd. Zijn reactie is opvallend: hij erkent dat Tamar rechtvaardiger is dan hij. Daarmee zegt hij niet dat Tamar in alles juist heeft gehandeld. Hij erkent dat haar zaak tegenover de zijne sterker staat, omdat hij haar zijn zoon Sela niet gegeven heeft. Juda belijdt concreet zijn eigen schuld.

Dat is een belangrijk moment in het hoofdstuk. Juda probeert zich niet langer te redden met uitvluchten. Hij kent Tamar en moet tegelijk zichzelf leren kennen. Ware schuldbelijdenis begint wanneer wij niet alleen zeggen dat er iets mis is gegaan, maar erkennen: ik heb gezondigd, ik heb mijn verantwoordelijkheid niet genomen, ik heb met twee maten gemeten.

Daarna lezen wij dat Juda geen gemeenschap meer met Tamar heeft. De geschiedenis eindigt niet in verdere verharding, maar in een duidelijke grens. De geboorte van de tweeling Perez en Zera wordt uitvoerig beschreven. Eerst lijkt Zera, herkenbaar aan de scharlaken draad, de eerste te zijn. Toch breekt Perez door en komt als eerste ter wereld. Zijn naam verwijst naar

deze doorbraak.

Ook daarin klinkt iets door van Gods leiding. De mens denkt te kunnen bepalen hoe de toekomst eruitziet: Juda houdt Sela achter, Tamar zoekt zelf een uitweg, de vroedvrouw markeert wie eerst komt. Maar uiteindelijk gaat de geschiedenis niet vastlopen. De HEERE werkt Zijn plan uit, zelfs door een familiegeschiedenis die door schuld en schaamte getekend is.

Genesis 38 geeft daarom geen goedkope troost. Het hoofdstuk zegt niet dat zonde er niet toe doet. Er sterven mensen onder Gods oordeel; bedrog en onreinheid worden niet vergoelijkt; Juda wordt ontmaskerd. Maar er is ook hoop: menselijke ontrouw kan Gods trouw niet tenietdoen. De HEERE is niet afhankelijk van volmaakte mensen. Hij brengt Zijn werk voort midden in een gebroken werkelijkheid.

Voor ons betekent dit dat wij onszelf niet boven Juda mogen plaatsen. Misschien zijn wij niet schuldig aan precies dezelfde zonden, maar ook wij kunnen verantwoordelijkheid ontwijken, beloften vergeten, ons eigen belang zoeken en een ander streng beoordelen. De vraag is niet alleen wie er fout zat, maar ook waar wij zelf voor Gods aangezicht moeten buigen.

Dit hoofdstuk nodigt uit tot eerlijke zelfkennis. Juda werd pas werkelijk veranderd toen hij zijn schuld niet langer kon verbergen. Waar schuld wordt beleden, ontstaat ruimte voor waarheid en een nieuw begin. En boven alles blijft staan: de HEERE bewaart Zijn weg. Zijn genade is niet gebaseerd op de menselijke waardigheid, maar op Zijn eigen trouw.

Gespreksvragen

1. Wat valt u op aan de manier waarop Juda zich in het begin van het hoofdstuk van zijn familie verwijdert?
2. Waarom is de zonde van Onan meer dan alleen een persoonlijke seksuele zonde?
3. Welke verantwoordelijkheid van Juda tegenover Tamar wordt in dit hoofdstuk zichtbaar?
4. Hoe komt Juda’s dubbele maatstaf tot uiting wanneer Tamar zwanger blijkt te zijn?
5. Wat betekent Juda’s uitspraak dat Tamar rechtvaardiger is dan hij?
6. Hoe moeten wij het bedrog van Tamar beoordelen?
7. Waarin blijkt dat de HEERE ook door deze donkere geschiedenis heen Zijn plan voortzet?
8. Welke waarschuwing en welke hoop neemt u persoonlijk uit Genesis 38 mee?